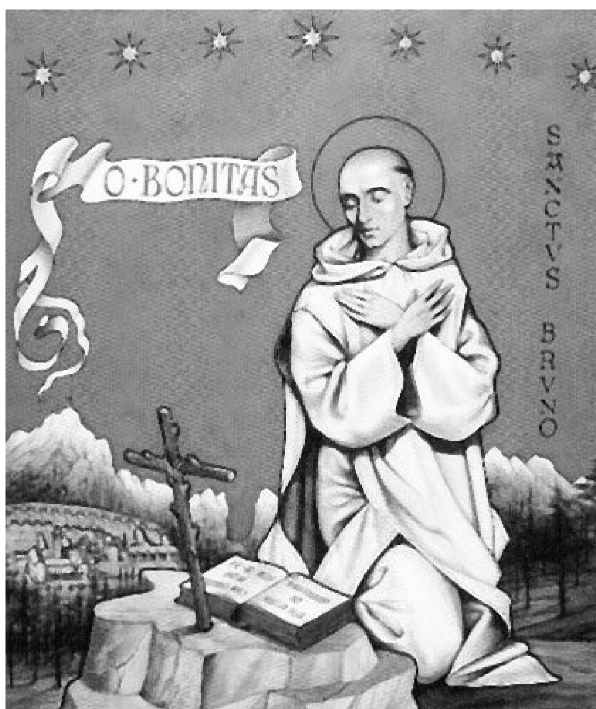
U SRCU CRKVE I SVIJETA

učenje pape Pija XI. o apostolskoj vrijednosti kontemplativnog života

O, samotište, ti si užas zlodusima;
ondje su ćelije monaha uzdignute
poput niza šatora u taborištu,
poput kula sionskih i bedema jeruzalemskih
protiv Asirije i Damaska!

Sveti Petar Damjanski,
Liber Dominus Vobiscum, 19.

Zagreb, 2012.

UVOD

Pio XI., papa koji je proglasio Ivana od Križa crkvenim naučiteljem, a Tereziju iz Lisieuxa uzdigao na čast oltara i postavio ju za zaštitnicu misija, Apostolskom konstitucijom *Umbratilem* pružio je kršćanskom svijetu „Magnu Cartu kontemplativnog života“, kako ju je nazvao Thomas Merton. Povod za nastanak dokumenta bilo je odobrenje novih kartuzijanskih Statuta koji su sastavljeni radi usuglašavanja sa Zakonikom kanonskog prava izdanim 1917.[1] godine. Riječ je o veoma vrijednom tekstu za duhovno bogoslovlje, već i zbog same forme u kojem je iznesen nauk o vrijednosti kontemplativnog života. Apostolska konstitucija predstavlja rijedak i kanonski najviši oblik papinskog dokumenta; forma u kojoj su objavljivani najvažniji dokumenti koncila i putem koje Sveti Otac objavljuje nauk *ex cathedra*. U svojoj učiteljskoj službi papa Pio XI. se u više navrata pozivao na ovaj dokument,[2] a to su činili i Pio XII., Ivan XXIII., Pavao VI., Ivan Pavao II. i Benedikt XVI., a našao je svoje mjesto i u 43. broju *Lumen Gentiuma*. Zanimljivo je da je prvi nacrt dekreta o redovništvu, današnji *Perfectae Caritatis*, za temelj imao upravo *Umbratilem*.

Konstitucija je snažan argument protiv nanovo oživjelih ideja amerikanizma koje sada falsificirajući nauk Drugog vatikanskog koncila hermeneutikom diskontinuiteta ponovno

---

[1] Reviziju Statuta izvršio je 1922. godine generalni kapitul koji je zasjedao u kartuziji pokraj Lucce, budući da su se ondje sklonili monasi iz *Grande Chartreuse* poradi nasilnog izgona redovnika iz Francuske 1903. godine. Nova verzija Statuta imala je relativno malo izmjena u odnosu na prethodnu iz 1582. godine. – usp. James HOGG, *The Evolution of the Carthusian Statutes from the Consuetudines Guigonis to the Tertia Compilato*, VIII, New York, 1992., v.

[2] “S koliko velikim cijenjenjem gledamo na kontemplativni život potpuno je jasno iz Apostolske konstitucije kojom smo prije dvije godine svojom apostolskom vlašću veoma rado potvrdili pravilo kartuzijanaca.” – PIO XI., *Rerum Ecclesiae*, u: *AAS* 18 (1926.), 65. ss.

uvode pomutnju te čine ne malu štetu dušama koje teže svetosti. Kao potvrda aktualnosti nauka iznesenog u *Umbratilemu,* u prilogu je donesen rukovet citata preuzetih iz opusa suvremenijeg crkvenog učiteljstva kao odgovor nerazboritom odbacivanju višestoljetne nauke pod izlikom osuvremenjena, koje je neophodno i za duše spasonosno, ali nažalost prečesto biva samo izlikom za kompromis.

Dokument može biti od velike koristi onima koji su pozvani na ovakav život. Onima koji su se već odazvali da sa zahvalnošću uvide veličinu dara koji im je Gospodin udijelio, a ako sumnjaju u svrhovitost svoga poziva, što je česta i velika kušnja pri ovakvom pozivu, da osvjedočeni Petrovom riječi velikodušno prionu uz ono na što ih je Gospodin pozvao. Svima onima koji nisu pozvani na ovako specifičan način života, *Umbratilem* može biti od pomoći za uvidjeti važnost i neophodnost molitve za svaki plodonosan apostolski rad.

Prijevod je učinjen s latinskog (*AAS* 16 (1924.), 385. ss.), a podjela i naslovi su preuzeti iz engleskog prijevoda (*Contemplative in the heart of the Church*, Charterhouse of the Transfiguration, 2006.).

Želim samo usput napomenuti da teoretska rasprava o vrijednosti kontemplativnog života u odnosu na aktivni kod osoba koje razlučuju svoje zvanje je sasvim suvišna. Ovo pitanje je veoma dobro obrazložio Merton:

> Naš je nebeski Otac pozvao svakoga od nas na mjesto, na kojem On može najbolje zadovoljiti svoju beskrajnu želju da nas učini dobrima. Njegov neistraživ izbor te službe ili toga životnog položaja ili posebne zadaće na koju nas zove, ne smijemo prosuđivati nutarnjom vrijednošću tih službi, nego samo po sakrivenoj Božjoj ljubavi. Ljubim svoje zvanje ne zato što mislim da je najbolje u Crkvi, nego zato što je ono koje je Bog htio za mene.

Thomas MERTON, *Nitko nije otok*, Split, 1979., 140.

PIO BISKUP
SLUGA SLUGU BOŽJIH

Na trajan spomen

APOSTOLSKA KONSTITUCIJA
UMBRATILEM

kojom se odobravaju
Statuti kartuzijanskog reda

Izvrsnost kontemplativnog života

Svi oni, koji sukladno svome pravilu, provode život u samoći i odvojenosti od buke i ludosti svijeta, ne samo da sa svom svojom revnošću kontempliraju božanska otajstva i vječne istine, uzdižući gorljive i neprestane molitve Bogu da Njegovo kraljevstvo cvijeta te se danomice sve više širi, već i nastoje okajati i pružiti zadovoljštinu za krivnje, ne toliko svoje koliko ostalih ljudi, po propisanoj ili samoodabranoj pokori uma i tijela – za njih se svakako mora kazati da su izabrali najbolji dio, poput Marije iz Betanije.

Ne može se drugog savršenijeg stanja i pravila života predložiti ljudima, koji su osobito pozvani od Gospodina, da ga odaberu i prigrle, dok prisno zajedništvo s Bogom i nutarnja svetost onih, koji provode samotan život unutar tišine klaustra, uvelike pridonosi slavi svetosti koju neokaljana Zaručnica Isusa Krista nudi svima na udivljenje i nasljedovanje.

Vrijednost molitve i pokore

Ne čudi da su crkveni pisci minulih vjekova, želeći izložiti i uzveličati snagu i učinkovitost molitve ovih redovnika, došli dotle da su je usporedili s Mojsijevom molitvom, upućujući na dobro poznati događaj: kada je Jošua zapodjenuo borbu s

Amalečanima u nizini, Mojsije je na vrhu obližnjeg brda molio i usrdno vapio Bogu da udijeli pobjedu njegovu narodu. Dok je Mojsije držao ruke uzdignute, Izraelci bi nadjačavali, a čim bi ih zbog umora malo spustio, Amalečani bi nadjačavali Izraelce. Stoga su mu Aron i Hur s obje strane držali ruke sve dok Jošua nije izašao pobjedonosan iz boja.

Ovaj primjer veoma dobro označava vrijednost molitve redovnika, o kojima smo govorili. Njihove molitve imaju svoja dva uporišta u Oltarskoj žrtvi i pokorničkim djelima i na određen način slika su Arona s jedne i Hura s druge strane. Uobičajena je i uistinu najvažnija dužnost ovih samotnika, kao što smo gore razložili, prikazati se i posvetiti Bogu kao žrtve umilostive i pomirbene radi spasenja svoga i bližnjega – u poslanju službenih predstavnika ljudskoga roda.

Podrijetlo kontemplativnog oblika života

Ovaj se način života od najranijih vremena ukorijenio u Crkvi i proširio na sve strane, te se smatrao najsavršenijim i istovremeno korisnim i plodonosnim za cijeli kršćanski svijet, više nego što itko može pojmiti.

Ako zanemarimo askete, koji su od samog početka naše vjere uobičavali živjeti tako strogo, iako su ostajali u svojim domovima, pa ih je sveti Ciprijan nazvao „odličnijim dijelom Kristova stada“, dolazimo do mnogih vjernika u Egiptu koji su se zbog progona kršćana za cara Decija sklonili u pustinjske krajeve Egipta, ali su, i nakon što je Crkvi bio vraćen mir, nastavili ondje živjeti jer su iz iskustva spoznali da je samotnički život, kakav su ondje provodili, najprikladniji za postizanje savršenstva.

Broj ovih anahoreta bio je toliko velik te se govorilo da koliko ima građana u gradovima toliko je i stanovnika u divljini. Neki su od njih otišli živjeti daleko od svakog ljudskog društva, dok su drugi, pod vodstvom Antuna, započeli život u laurama.

Ovo je početak života u zajednici koji se postupno razvio, upravljan i usmjeravan po određenim pravilima. Brzo se proširio po svim zemljama Istoka, po Italiji, Galiji i prokonzularnoj Africi.

Cilj kontemplativnog života

Ova se ustanova temelji na tome da monasi, svaki u skrovitosti svoje ćelije, odvojeni od svijeta i slobodni od svake vanjske službe, usmjere duh jedino na nebeske stvarnosti, pokazala se čudesnom u tome koliko se kršćanski svijet njome okoristio.

Onodobni kler i laici nisu mogli ne uočiti, na svoju veliku korist, primjer dan od ljudi koji su zahvaćeni Kristovom ljubavlju prigrlili sve ono što je bilo najsavršenije i najtegobnije, nasljedujući nutarnji i skroviti život koji je On provodio u Svome domu u Nazaretu; te kao žrtve pomirne, Bogu posvećene dopunjuju što nedostaje mukama Kristovim.

Propadanje kontemplativnog života

Tijekom vremena čisti oblik kontemplativnog života, kako je nazvana ova ustanova, donekle se ohladio i opao. Iako su monasi trebali ostati odvojeni od skrbi za duše i drugih vanjskih službi, postupno su povezali razmatranje božanskih stvarnosti i kontemplaciju s aktivnim životom.

Izgledalo im je potrebno priskočiti u pomoć svećenstvu, nedovoljnom za mnoge potrebe – te su ih biskupi usrdno pozivali da preuzmu širenje kulturne obnove koju je promicao Karlo Veliki. Uz to su neke zajednice bile oplijenjene i oslabljene zbog mnogobrojnih onodobnih nemira.

Potreba za obnovom

Za Crkvu je bilo veoma važno da ovaj najsvetiji način života, koji je neokrnjen kroz tolika stoljeća postojao u samostanima, ponovno bude priveden svome prvotnome sjaju, kao da se nikada nije izobličio; kako nikada ne bi nedostajalo molitelja koji, nespriječeni bilo kojom dužnošću, neprestano zazivaju Božansko milosrđe i tako privlače s nebesa svaku vrstu blagoslova na ljude koji prečesto zaboravljaju svoje spasenje.

Obnova svetoga Brune

Sukladno dobrostivosti Boga, koji u svako vrijeme skrbi za potrebe i dobrobit Crkve, izabrao je Brunu, čovjeka istaknute svetosti, kako bi povratio kontemplativni život slavi njegove početne cjelovitosti. Stoga je utemeljio kartuzijanski red, koji je potpuno prožeo svojim duhom i opskrbio ga zakonima koji mogu učinkovito potaknuti subraću da slobodni od bilo koje vanjske službe i dužnosti brzo napreduju k nutarnjoj svetosti oporim, pokorničkim putem, te nagnati ih da ustraju s nepokolebljivim duhom u tom strogom i teškom životu. Poznato je da su kroz skoro devet stoljeća kartuzijanci tako dobro očuvali duh svoga utemeljitelja, oca i zakonodavca te, za razliku od drugih zajednica, njihovu redu kroz tako dugo razdoblje nisu bile potrebne ispravke ili kako oni kažu: reforme.

Skriven i tihi apostolat kartuzijanaca

Tko nije potaknut na udivljenje prema ovim ljudima, koji su kroz cijeli život potpuno odijeljeni od ljudskoga društva, kako bi se u svojevrsnom skrivenom i tihom apostolatu zauzimali za vječno spasenje ljudi, prebivajući svaki u svojoj ćeliji, u samoći od koje se ne udaljuju niti zbog jednog razloga ili potrebe ni u jedno doba godine?

U određene sate dana i noći okupljaju se u svetom hramu, ne kako bi psalmirali kao ostali redovi, već kako bi „živim i punim glasom“ sav i cjeloviti božanski časoslov ispjevali po njihovim drevnim gregorijanski melodijama, bez pratnje instrumenata. Kako neće milosrdni Bog uslišati molitve ove veoma pobožne zajednice koja vapi Bogu radi Crkve i obraćenja ljudi?

Ugled svetoga Brune i njegovog reda pri Apostolskoj Stolici

Kao što Bruni nije nikada nedostajalo poštovanje i blagonaklonost od strane našeg predšasnika Urbana II., kojemu je ovaj učeni i sveti čovjek bio učiteljem u reimskoj školi, a kasnije ga je kao vrhovni svećenik pozvao za savjetnika i okoristio se time. Na takav način kartuzijanski red, vrijedan pohvale zbog jednostavnosti, zajedno sa svetim, stanovito oporim životom,

neprekinuto je uživao posebnu milost Apostolske Stolice. Ništa nije manja naša ljubav koju gajimo prema kartuzijanskoj zajednici i ništa manje ne priželjkujemo nego da se tako ljekovita ustanova sve više proširi i poveća.

Posebno značenje kartuzijanaca za naše vrijeme

Uistinu, ako su u svakom vremenu bili prijeko potrebni anahoreti u Crkvi Božjoj, u današnje vrijeme moraju naročito biti snažni, kada vidimo tolike kršćane, koji zapostavljaju razmatranje nebeskih stvarnosti, štoviše, potiskuju svaku misao o vječnom spasenju, dajući maha svojim žudnjama za zemaljskim bogatstvima i užicima tijela, te prihvaćajući i pokazujući u javnom i privatnom životu pogansko ponašanje koje je u potpunoj suprotnosti s Evanđeljem.

Potvrda osude hereze aktivizma

Možda još netko misli da su kreposti, koje su pogrešno nazvane pasivnima, odavno zastarjele te da otvorenije i liberalnije vježbe aktivnih kreposti moraju zamijeniti drevnu disciplinu samostana. Ovo je mišljenje naš predšasnik besmrtna spomena Lav XIII. odbacio i opovrgnuvši osudio u pismu *Testem benevolentiae* od 22. siječnja 1899. godine. Nitko ne može ne uvidjeti koliko je ono sramotno i štetno za nauk i praksu kršćanskog savršenstva.

Molitva i pokora više pridonose Crkvi nego rad u njivi Gospodnjoj

Lako je onda s druge strane uvidjeti da mnogo više napretku Crkve i spasenju ljudskoga roda doprinose oni koji vrše službu usrdne molitve i pokore, od onih koji pridonose radeći na njivi Gospodnjoj. Ako prvi ne bi s nebesa privukli obilje božanske milosti, koja će natopiti njivu, evanđeoski radnici ubirali bi mršavije plodove svoga napora.

Što Sveti Otac očekuje od kartuzijanaca

Teško je iskazati koliko nam veliku nadu i očekivanje nadahnjuju članovi kartuzije jer vidimo da su vršili pravilo svojega reda ne samo točno, već su i velikodušno slijedili poticaje duše.

Budući da Pravilo lako privodi duše koje ga obdržavaju k višoj svetosti, nemoguće je da ovi redovnici ne postanu i usprave se kao moćni zagovornici za kršćanski narod kod toliko milosrdnog Boga.

Pohvala Crkve kartuzijanskim uredbama

Statuti, po kojima je kartuzijanski red upravljan, učinili su se našem predšasniku Inocentu XI., vrijednima da budu osnaženi „okriljem Apostolske zaštite“. Naznačujemo, kako sam on kaže, da ih je odobrio na poseban način Apostolskom konstitucijom *Iniunctum Nobis* od 27. ožujka 1688. U ovoj Konstituciji iščitavamo divne pohvale koje je naš predšasnik dodijelio kartuzijancima, koje imaju tim veću težinu što dolaze od vrhovnog svećenika, glasovitog po svome veoma svetom životu. Nije oklijevao napisati da su rimski vrhovni svećenici, njegovi predšasnici, taj red nazvali „dobrim stablom zasađenim Gospodnjom desnicom na njive Crkve, koje neprestano i zaslužno rađa obilnim plodovima pravednosti“, a on „bio ganut dubokom ljubavlju prema imenovanom redu i tim osobama koje bez obustavljanja služe Gospodinu uzvišenom kontemplacijom božanskih stvarnosti“.

Razlozi sadašnje revizije Statuta

Sada je postalo neophodno prije spomenute Statute usuglasiti sa Zakonikom kanonskog prava, te su se članovi kartuzijanskog reda s pravom sudioništva, sabrali na generalni kapitul kako bi postigli ovo obostranim dogovorom. To su veoma dobro izvršili, te bez ikakvog okrnjenja biti života ustanove, poništene su određene točke pravila i prakse stečene navikom koje su postale nekorisnima ili koje više nisu izgledale prikladne za ovo vrijeme; uz to je generalni kapitul nadodao određene propise.

Dano u Rimu, pri Svetom Petru, 8. srpnja 1924., treće godine našeg pontifikata.

PRILOG

Monah je od svih rastavljen i sa svima sjedinjen.

Evagrije Pontski
De oratione, 124.

Dokumenti Drugog vatikanskog koncila

Redovničke ustanove koje su posve usmjerene na kontemplaciju tako da se njihovi članovi u samoći i šutnji, u neprestanoj molitvi i revnoj pokori bave samo Bogom, uvijek zauzimaju istaknut položaj u otajstvenome Tijelu Kristovu – u kojem „svi udovi nemaju isto djelovanje“ (*Rim* 12,4) – ma koliko bila velika potreba aktivnoga apostolata. Oni, naime, prinose Bogu izvrsnu žrtvu hvale, a narod Božji obasjavaju najobilnijim plodovima svetosti, primjerom ga potiču i otajstvenom apostolskom plodnošću promiču njegov rast. Tako su oni ures Crkve i izvor nebeskih milosti. (*PC* 7)

Što se oni (redovnici) gorljivije sjedinjuju s Kristom predanjem samih sebe, koje obuhvaća cijeli život, to plodnijim postaje život Crkve i življim njezin apostolat. (*PC* 1)

Neka nitko ne misli da se redovnici svojim posvećenjem otuđuju od ljudi ili da su beskorisni u zemaljskoj državi. Jer premda katkad izravno ne pomažu svojim suvremenicima, ipak su im na dublji način prisutni u Kristovu srcu te s njima duhovno surađuju kako bi se izgradnja zemaljske države uvijek temeljila u Gospodinu i prema Njemu usmjeravala, da ne bi možda uzalud radili oni koji je grade. (*LG* 46)

Kontemplativni život pripada u puninu prisutnosti Crkve. (*AG* 18)

Ustanove kontemplativnog života svojim molitvama, djelima pokore i patnjama imaju vrlo veliko značenje u obraćenju duša jer Bog, ako Ga molimo, šalje radnike u svoju žetvu, otvara duše nekršćana na slušanje evanđelja i oplođuje riječ spasenja u njihovim srcima. (*AG* 40)

Zakonik kanonskog prava

Ustanove koje su potpuno usmjerene na kontemplaciju u otajstvenom Tijelu Kristovu uvijek zauzimaju istaknut položaj: prinose naime Bogu izvrsnu žrtvu hvale, svjetlo su Božjem narodu obilatim plodovima svetosti i primjerom ga potiču te otajstvenom apostolskom plodnošću pomažu u njegovu rastu. Zato, koliko god silila potreba djelatnog apostolata, ne mogu se pozivati članovi takvih ustanova da pomažu u raznim pastoralnim službama. (kan. 674)

Kongregacija za redovnike i svjetovne institute

Venite Seorsum – Instrukcija o kontemplativnom životu i klauzuri monahinja, 15. kolovoza 1969.

Dopušteno je, dakle, i potrebno da neki Kristovi vjernici, obdareni od Duha Svetoga tom milošću, osobitim načinom života izražavaju ovu kontemplativnu značajku Crkve povlačeći se u pravu samoću, da se u neprestanoj molitvi i velikodušnoj pokori bave samo Bogom. (br. 1)

Ako su ljudi posvećeni kontemplaciji na određen način u srcu svijeta, onda su još mnogo više i u srcu Crkve. Njihova molitva, osobito sudjelovanje u Kristovoj euharistijskoj žrtvi i u slavljenju božanskog časoslova, izvršava najvažniju dužnost one zajednice molitelja što je Crkva – da slavi Boga. Ta molitva je ono štovanje kojim se prinosi Ocu po Sinu u Duhu Svetomu „uzvišena žrtva hvale“. Po njoj oni koji joj se posvećuju ulaze u tajnu onoga neizrecivog razgovora što ga Krist Gospodin neprestano vodi s nebeskim Ocem te u krilu Očevu iskazuje Mu svoju beskrajnu ljubav. Napokon molitva je vrhunac ka kojemu teži sva djelatnost Crkve… Nipošto ne zaboravljaju svoju braću dok se predaju molitvi u samoći. Ako su se udaljili od čestog općenja s ljudima, to nisu učinili zato što su tražili mir radi svoje lagodnosti, nego da bi na sveobuhvatniji način sudjelovali u njihovim tegobama, mukama i nadama. (br. 3)

Kontemplativna dimenzija redovničkog života, 12. kolovoza 1980.

Redovničke zajednice moraju predstavljati molitvene, a ujedno i pokorničke zajednice u Crkvi, sjećajući se koncilskih uputa da pokora „ne bude samo unutrašnja i pojedinačna nego također vanjska i društvena (*SC* 110). (br. 14)

Oni koji su napose pozvani na kontemplativni život prepoznati su kao jedno od najdragocjenijih blaga Crkve. Zahvaljujući posebnoj karizmi, oni su „izabrali bolji dio“ (*Lk* 10,42): onaj molitve, samoće, kontemplacije, izuzetne ljubavi prema Bogu i potpunog predanja Njegovoj službi… Crkva mnogo računa na njihov duhovni doprinos. (br. 25)

Potissimum Institutioni – Smjernice za formaciju u redovničkim ustanovama, 2. veljače 1990.

Ljubav koja nadahnjuje redovnike potpuno posvećene kontemplaciji i koju oni nastoje učiniti savršenom, oživljuje istovremeno mistično tijelo Kristovo. U toj ljubavi oni dotiču prvi izvor svega što postoji, s pravo nazvanim „amor fontalis“, i zbog toga se nalaze u srcu svijeta i Crkve. „U srcu Crkve, svoje majke, bit ću ljubav.“ (sveta Terezija od Djeteta Isusa, *Povijest jedne duše*, Zagreb, 2005., 187.). To je njihov poziv i njihovo poslanje. (br. 80)

Verbi Sponsa – Instrukcija o kontemplativnom životu i klauzuri monahinja, 13. svibnja 1999.

Crkva, Zaručnica Riječi, ostvaruje otajstvo svoga isključivoga jedinstva s Bogom na uzoran način u onima koji su posvećeni u cijelosti kontemplativnom životu. (br. 1)

Kontemplativni život postaje tiho ižaravanje ljubavi i preobilne milosti u pulsirajućem srcu Crkve-Zaručnice. (br. 5)

Monahinje pružaju kršćanskoj zajednici i današnjem svijetu, koji više neko ikada ima potrebu za istinskim duhovnim vrijednostima, tihi

navještaj i ponizno svjedočanstvo otajstva Božjega, čuvajući tako životom karizmu proroka u zaručničkom srcu Crkve. (br. 7)

Monaška zajednica može biti uspoređena s Mojsijem koji je u molitvi odlučio o ishodu Izraelovih bojeva (*Izl* 17,11) ili straži koja bdije u noć iščekujući zoru (*Iz* 21,6). (br. 8)

Učenje pape Ivana XXIII.

Causa Praeclara – Pismo kardinalu Ferdinandu Centu, papinskom legatu u Avili, povodom četvrtstoljetne obljetnice reforme karmelskog reda svete Terezije od Isusa, 16. srpnja 1962.

Crkva, dok mnogo cijeni vanjski apostolat, toliko potreban u našemu vremenu, ipak najveću vrijednost pripisuje životu posvećenom kontemplaciji, i to upravo u ovom dobu prenaglašenog aktivizma… Spasitelj je otkupio svijet, koji je robovao grijehu prvenstveno uzdižući Svoju molitvu Ocu i žrtvujući sama sebe. Zato onaj koji nastoji živjeti ovaj intimni vid Kristova poslanja premda se ne posvećuje nikakvom vanjskom djelovanju, ipak na najizvrsniji način vrši apostolat.

Učenje pape Pavla VI.

Optimam Partem – Pismo ocu Andre Poissonu, generalnom ministru kartuzijanskog reda, povodom genaralnog kapitula, 18. travnja 1971.

S pravom se kaže da su izabrali najbolji dio (*Lk* 10,42) oni koji su napustili prolazne stvari svijeta i služe Bogu životom sasvim posvećenim Njemu, u samoći tijela i uma. Ovako oslobođeni od zapreka koje sputavaju ljudski duh u kontempliranju božanskih istina, lakše postižu ono o čemu je sveti Teodor Studita odlično izjavio kao vlastito za monaha: „Uistinu je monahom onaj čovjek koji se obazire samo na Boga, žudi jedino za Bogom, posvećen je isključivo Bogu, nastoji samo Boga častiti i tko živući u miru s Bogom postane izvorom mira za ostale.“ (*Mala kateheza*)

Ovo je jedinstvena vrsta života, u kojem je nebeski način života anticipiran ovdje na zemlji. Onima kojima je darovano ovo pustinjačko zvanje, za njih su najprikladnije riječi svetoga Augustina koje je uputio

općenito svima koji su se posvetili redovničkom životu: „Koliko li vas možemo cijeniti, vas koji već prije smrti započinjete biti ono što će ostali ljudi biti nakon uskrsnuća.“ (*Propovijedi,* br. 132,3)

Učenje pape Ivana Pavla II.

Vita Consecrata – Apostolska pobudnica o posvećenomu životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu,25. ožujka 1996.

Ustanove potpuno usmjerene prema kontemplaciji, koje sačinjavaju žene ili muževi, Crkvi su dika i izvor nebeskih milosti. Osobe koje su u njima svojim životom i poslanjem oponašaju Krista u molitvi na brdu, svjedoče Božje gospodstvo nad poviješću, anticipiraju buduću slavu.

U samoći i šutnji, slušanjem Božje riječi, vršenjem bogoštovlja, osobnom askezom, molitvom, mrtvljenjem i zajedništvom bratske ljubavi, oni cijeli svoj život i djelatnost usmjeruju prema kontemplaciji Boga. Tako crkvenoj zajednici pružaju jedinstveno svjedočanstvo ljubavi Crkve prema svom Gospodinu i, tajanstvenom apostolskom plodnošću, pridonose rastu Božjeg naroda. (br. 8)

Poruka ocu Marcellin Theeuwesu, generalnom ministru kartuzijanskog reda, povodom devetstote obljetnice smrti svetoga Brune, 14. svibnja 2001.

Neka sinovi i kćeri svetoga Brune, po primjeru svojega oca, nastave neumorno kontemplirati Krista, uspostavljajući tako „svetu i ustrajnu stražu, u iščekivanju povratka svojega Učitelja kako bi Mu otvorili čim pokuca“ (sveti Bruno, *Pismo Rudolfu*, br. 4). To pruža ohrabrujući poziv svim kršćanima da ostanu budni u molitvi sve dok ne dočekaju svoga Gospodina. (br. 1)

Kako možemo posumnjati, pa i na tren, da takav izraz čiste ljubavi ne daje kartuzijanskom životu čudesnu misionarsku plodnost? U povučenosti samostana i samoći ćelije, strpljivo i tiho, kartuzijanci tkaju svadbenu haljinu Crkve koja je „opremljena kao zaručnica nakićena za svoga muža“ (*Otk* 21,2). Oni svakodnevno prikazuju svijet Bogu i pozivaju cijelo čovječanstvo na svadbenu gozbu Jaganjčevu. Slavlje

misne žrtve čini izvor i vrhunac svega života u pustinji. Ono suobličuje Kristovoj osobi one koji se predaju ljubavi, sve dotle da čine vidljivom u svijetu Spasiteljevu prisutnost i djelovanje, za spas svih ljudi i na radost Crkve. (br. 2)

U ovim danima slavlja za red, gorljivo se molim Gospodinu da probudi u srcima mnogih mladih poziv da napuste svaku stvar te slijede Krista siromašnoga, duž zahtjevnog, ali i oslobađajućeg kartuzijanskoga puta. (br. 4)

Pismo ocu Andre Poissonu, generalnom ministru kartuzijanskog reda, povodom devetstote obljetnice utemeljenja reda, 14. svibnja 1984.

Drugi vatikanski koncil je veoma valorizirao život u samoći u kojoj braća iz bližega nasljeduju Krista u kontemplaciji na brdu, i potvrdio je tajanstvenu plodnost koja od tuda izvire u Crkvi… Ljubljeni kartuzijanski monasi i monahinje, daleko od buke svijeta, „izabrali ste najbolji dio“ (*Lk* 10,42). Stoga u vrtlogu zbivanja kojim su zahvaćeni ljudi današnjice, važno je da ustrajete sa čvrstom voljom u vašem svetom cilju, vi koji ste se stalno vraćali na izvorni duh vašega reda. Ova vremena traže koristan primjer vašega načina života. Ljudi koji se raspršuju u najrazličitijim mišljenjima u tolikom kretanju duha… i koji katkada odbacuju istinu i kršćanski nauk, imaju potrebu naći i razmatrati ono na što vi upućujete svojim životom kao na apsolutno.

Nagovor kartuzijanskim monasima održan 5. listopada 1984. tijekom pastoralnog posjeta Kalabriji

Vaš specifičan i herojski poziv ne stavlja vas na rub Crkve. On vas štoviše postavlja u njezino srce. Vaša prisutnost je stalan poziv na molitvu koja je pretpostavka svakom autentičnom apostolatu… Crkva vas cijeni, računa puno na vaše svjedočanstvo i povjerava se vašim molitvama, također i ja u svojoj apostolskoj službi pastira sveopće Crkve. (br. 3)

Moja je želja da s ovoga mjesta krene poruka prema svijetu i dospije napose do mladih, otvarajući pred njihovim očima horizont kontemplativnog poziva kao Božjega dara. Danas su mladi pokretani od

velikih ideala, stoga ako vide dosljedne ljude, svjedoke Evanđelja, slijedit će ih s oduševljenjem. Predložiti današnjem svijetu nasljedovati „život skriven s Kristom“ (*Kol* 3,3) znači potvrditi vrijednost poniznosti, siromaštva i nutarnje slobode. Svijet koji zapravo žeđa za ovim krepostima, želi vidjeti čestite ljude koji ih vrše sa svagdašnjim junaštvom, pokretani sviješću da ljube i služe braći ovim svjedočanstvom. (br. 4)

Nagovor uz molitvu Anđeo Gospodnji, 17. studenog 1996.

Kakvo li su samo neprocjenjivo blago za Crkvu i društvo zajednice kontemplativnog života!

Poruka sudionicima plenarne sjednice Kongregacije za redovnike i svjetovne institute, 7. ožujaka 1980.

Kontemplativni život redovnika bio bi nepotpun ako se ne bi okrenuo sinovskoj ljubavi prema Onoj koja je Majka Crkve i posvećenih duša. Takva ljubav prema Djevici očituje se u slavlju njezinih blagdana i posebno u svagdašnjoj molitvi na njezinu čast, napose krunicom. Stoljetna je tradicija redovnika svakodnevno moljenje krunice i nije stoga beskorisno podsjetiti na prikladnost, miomiris i učinkovitost ove molitve koja predlaže na razmatranje otajstva Gospodinovog života. (br. 2)

Pismo svim posvećenim osobama u redovničkim zajednicama i svjetovnim institutima, povodom Marijanske godine, 22. svibnja 1988.

Gledajući u Mariju, u ovoj posebno milosnoj godini, Crkva osjeća naročitu pažnju i poštovanje prema bogatoj tradiciji kontemplativnoga života što su ga muževi i žene, vjerni toj karizmi, znali uspostaviti i gajiti na korist crkvene zajednice i na dobro cijeloga ljudskog društva. Presveta Djevica je imala tako silnu duhovnu plodnost koja ju je učinila Majkom Crkve i ljudskoga roda. U tišini, u ustrajnom slušanju Božje riječi i u svom tijesnom sjedinjenju s Gospodinom, Marija je učinila sebe sredstvom spasenja uz svoga božanskog Sina Isusa Krista. Neke se, dakle, utješe sve duše posvećene kontemplativnom životu, jer Crkva i

svijet koji ona mora evangelizirati primaju mnogo svjetla i snage od Gospodina zahvaljujući njihovu skrovitom životu u molitvi; i neka, slijedeći primjer Službenice Božje u poniznosti, skrovitosti i trajnom zajedništvu s Bogom, rastu u ljubavi prema svome zvanju kao duše posvećene kontemplaciji. (br. 4)

Učenje pape Benedikta XVI.

Poruka sudionicima plenarne sjednice Kongregacije za redovnike i svjetovne institute, 20. studenog 2008.

Ove godine plenarna sjednica vaše Kongregacije posvećena je posebno dragoj mi temi: monaštvu – *forma vitae* koja se uvijek nadahnjivala prvotnom Crkvom rođenom na Pedesetnicu (*Dj* 2,42-27; 4,32-35)… Želim istaknuti uzoritost monaškog života tijekom povijesti, ističući da je njegov cilj istovremeno jednostavan i esencijalan: *quaerere Deum* – tražiti Boga i to putem Isusa Krista koji nam Ga obznani (*Iv* 1,18), tražiti Ga sa stalnim pogledom usmjerenim na nevidljive i vječne stvarnosti (*2 Kor* 4,18), iščekujući pojavak slave našega Spasitelja (*Tit* 2,13).
Christo omnino nihil praeponere (*Pravilo sv. Benedikta*, br. 72,11; sveti Augustin, *Enarr. in Ps 29*, br. 9; sveti Ciprijan , *Ad Fort*, br. 4). Ove riječi koje pravilo sv. Benedikta preuzima iz ranije tradicije, jasno izriču dragocjeno blago monaškog života dandanas življenog na kršćanskom zapadu i istoku. To je gorući poziv za uprisutnjenjem monaškog života kao evanđeoskog znaka Crkve. Kada je on autentično življen postaje „referentnom točkom za sve one koji su kršteni“ (papa Ivan Pavao II, *Orientale lumen*, br. 9). Po vrlini potpunog prvenstva zadržanog za Krista, samostani su pozvani biti mjesta proslave Slave Božje, gdje otajstvena, ali stvarna božanska prisutnost u svijetu biva čašćena i hvaljena; gdje pojedinac nastoji živjeti novu zapovijed ljubavi i međusobnog služenja – pripremajući tako posljednje „objavljenje sinova Božjih“ (*Rim* 8,19). Kada monasi radikalno žive Evanđelje, kada se u potpunosti posvete potpuno kontemplativnom životu u dubokoj zaručničkoj ljubavi prema Kristu, o kojoj je instrukcija *Verbi Sponsa* opsežno razmatrala – monaštvo može postati za sve oblike redovničkog i posvećenog života spomen na ono što sačinjava bit i ima primat u životu svake krštene osobe: tražiti Krista i ništa ne pretpostaviti Njegovoj ljubavi.

Opća audijencija o molitvi, 10. kolovoza 2011.

Samostani su noseća struktura svijeta.

Nagovor kartuzijanskim monasima održan 9. listopada 2011. tijekom pastoralnog posjeta Lameziji Terme i Serri San Bruno

Želio bih da naš susret ukaže na duboku poveznicu koja postoji između Petra i Brune, između pastoralne službe za jedinstvo Crkve i kontemplativnog poziva u Crkvi… Služba pastira crpi iz kontemplativnih zajednica duhovnu limfu kojoj je Bog izvor.
Fugitiva relinquere et aeterna captare – napustiti prolazne stvarnosti i nastojati doseći vječno. U ovom izrazu iz pisma vašega utemeljitelja koje je upućeno Rudolfu, upravitelju u Reimsu, sadržana je srž vaše duhovnosti (sveti Bruno, *Pismo Rudolfu*, br. 13): snažna čežnja za jedinstvom života s Bogom, napuštanje svega ostalog, svega što priječi ovo zajedništvo i prepuštanje zahvatu neizmjerne Božje ljubavi kako bi se živjelo samo od te ljubavi. Draga braćo, vi ste pronašli skriveno blago, dragocjeni biser (*Mt* 13,44-46). S radikalnošću ste se odazvali Kristovom pozivu: „Hoćeš li biti savršen, idi, prodaj što imaš i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom.“ (*Mt* 19,21). Svaki samostan – muški ili ženski – je oaza u kojoj se s molitvom i meditacijom neprestano kopa duboki bunar iz kojega se izvlači „živa voda“ koja utažuje našu najdublju žeđ. Kartuzija je posebna oaza, gdje su tišina i samoća čuvane s posebnom brigom, slijedeći oblik života koji je pokrenuo sveti Bruno i koji je kroz stoljeća ostao nepromijenjen. „Obitavam u pustinji s braćom“ je sažimajući izraz koji je napisao vaš utemeljitelj (sveti Bruno, *Pismo Rudolfu*, br. 4). Posjet Petrova nasljednika ovoj povijesnoj kartuziji ide za time da utvrdi, ne samo vas koji ovdje obitavate, već i cijeli red u njegovom poslanju, više nego ikada aktualnom i značajnom za današnji svijet.

Vaše mjesto nije rubno. Niti jedan poziv u Božjem narodu nije marginalan: jedno smo tijelo, u kojem je svaki ud važan i ima isto dostojanstvo, te je neodvojiv od cjeline. Čak i vi, koji živite u slobodno izabranoj samoći, zapravo ste u srcu Crkve i tjerate njezinim venama krv čiste kontemplacije i ljubavi Božje.

Stat Crux dum volvitur orbis – tako govori vaše geslo. Kristov križ je fiksna točka usred promjena i prevrata u svijetu. Život u kartuziji je sudioništvo u stabilnosti križa, zapravo Boga u Svojoj vjernoj ljubavi. Ostajući čvrsto ujedinjeni s Kristom, kao loze na trsu, i vi ste pridruženi otajstvu spasenja, poput Djevice Marije koja je stajala podno križa, sjedinjena sa Sinom u istoj žrtvi ljubavi. Kao Marija i zajedno s njom, i vi ste duboko usađeni u otajstvo Crkve, sakrament jedinstva između ljudi i Boga, te međusobnog.

Malo čiste ljubavi
dragocjenije je pred Bogom i za samu dušu,
i više koristi donosi Crkvi,
negoli sva druga djela zajedno.

Sveti Ivan od Križa
Duhovni spjev, XXIX, 2.